

Chinh Phụ Ngâm của **Đặng Trần Côn**
Nguyễn Huy Hùng dịch nguyên thể

A1:

1. Gió nổi bụi bay
Má phấn đọa đầy
Nhân ấy Cao Xanh hề, ai đã gây ?
Đế Khuyết trống quân rung bóng nguyệt
5. Cam Tuyền lửa hiệu rục từng mây
Chín Bệ chống gươm ngưng tiệc lại
Nửa đêm truyền hịch điếm quân ngay
Đất nước thanh bình ba thế kỷ
Võ Quan nhưng phục khoác từ đây.

A2:

10. Sáng sớm xuất quân, Sứ giục giã
Coi nhẹ tình riêng trọng nghĩa cả
Cung kiếm hề, võ trang
Vợ con hề, từ giã
Cờ xí xuất chinh hề, ngát oán hờn
15. Trống kèn từ biệt hề, thêm buồn bã.
Có oán hề, chia lìa
Có buồn hề, vất vả

B1:

Chàng Ngô hào kiệt tuổi đôi mươi
Giáo mác thư sinh đã đổi đời
20. Mong đem thành địch dâng Vua thánh
Nguyện tuốt kiếm thần giết giặc trời
Da ngựa, người hùng chí quyết tử
Lông hồng, núi Thái khinh gieo chơi
Khuê phòng từ biệt theo chinh chiến
25. Gió hú , Vị Kiêu vượt thét roi.

B2:

Đầu cầu Vị, nước trong veo
Đường cỏ xanh dựa suối đèo
Tiễn đưa chàng hề, lòng buồn teo
Đi đường núi hề, thua ngựa chẳng cùng leo
30. Đi đường sông hề, thua thuyền chẳng cùng chèo
Trong trong có suối chảy

Lòng buồn chẳng cùng reo
Xanh xanh có cỏ ngát
Tim héo chẳng tươi theo
35. Nói lại nói hề, bàn tay kéo
Bước một bước hề, vạt áo đeo

B3 :

Theo chân, thiếp ước giống vàng nguyệt
Lập chí, chàng mơ bằng tướng Tiết
Ném ly bôi hề, múa Long Tuyền
40. Nâng ngọn mác hề, chỉ hồ huyết
Lâu Lan sẵn bắn, học mưu ai
Mã Viện luận bàn, nhìn đất Việt
Áo đỏ chàng mang tựa ánh mây
Ngựa kiêu chàng cưỡi như màu tuyết

B4:

45. Nhạc, chuông hề, ngựa hí
Chiêng, trống hề, người đi
Phút giây hề, đổi mặt
Khoảnh khắc hề, chia ly

B5:

Chia ly hề, Hà Lương
50. Dừng dằng hề, bên đường
Bên đường cờ xí hề, rợp khoa trương
Tiền đội hề, đến Tế Liểu
Hậu quân hề, còn Trường Dương
Kỵ binh hộ tống ra quan ải
55. Dương liễu đâu hay thiếp đoạn trường
"Mai rặng" nhỏ dần chìm cạnh suối
Xí cờ vôi vĩa khuất sau nương
Ngó cụm mây hề, chàng ly biệt
Nhìn đầu núi hề, thiếp nhớ thương
60. Lộ chàng ruổi hề, dầm mưa gió
Nơi thiếp về hề, dạ vấn vương
Đi, ở đều ngoảnh lại
Núi xanh hề, khói sương
Chàng ngóng thiếp hề, Hàm Dương
65. Thiếp ngóng chàng hề, Tiêu Tương

B6:

Rừng Hàm, sông Tương mây khuất che
Rừng Hàm, sông Tương xa cách ghê
Ngoảnh lại cùng chẳng thấy
Chỉ dâu xanh bờ đê
70. Dâu bờ đê, dâu bờ đê.
Ý thiếp lòng chàng, ai nào nề?

C1:

C1/1:
Từ ngày xa cách vào gió bụi
Trăng hay chàng ngủ đâu đêm tối
Xưa nay chốn chiến trường
75. Vạn dặm cảnh trơ trụi
Gió buốt buốt hè, mặt người thê lương
Nước sâu sâu hè, vó ngựa chùng mõi
Đầu gác trống đồng, bãi cát lặn
Tay ôm yên ngọc, mồ cao gỏi
80. Bạch Đằng sáng sớm Hán theo đường
Thanh Hải ngày mai Hồ nhắm lối
Cạnh Thanh Hải, núi xanh thấp lại cao
Trên bích san, khe xanh đứt lại nối
Đầu đội tuyết lúc trèo non
85. Bụng ngâm nước khi lội suối
Khá thương bao kẻ khoác chinh y
Nhớ nhà tiêu tụy lòng sầu tủi.

C1/2:
Thánh Hoàng có biết đến công lao?
Kiếp lính gian nan ai vẽ nào?
90. Tưởng tượng những nơi chàng tạm trú :
Tiêu Quan góc, Hãn Hải đầu.
Thôn mưa, quán gió
Huyệt thẳm, hang sâu
Gió ăn, sương ngủ
95. Tuyết căng, băng râu
Ngóng sắc mây đầu núi
Đề lòng chất ngất sầu

C2:

C2/1:
Từ ngày quân tiến qua tây bắc
Đông nam mù tịt tin giết giặc
100. Xưa nay người chiến binh
Tính mệnh coi cỏ rác
Ấm tắc lòng, lâm trận Chúa Thánh tứ ân

Đưa ngang mũi mác, phút giây Người Hùng tan xác
Kỳ San mộ mới, trắng mang mang
105. Phi Thủy phần xưa, gió xào xạc
105bis. (Gió xào xạc, hồn tử sĩ tinh anh)
Trắng mang mang, mặt chinh phu sáng quắc
Mặt chinh phu hề, ai vẽ tô
Hồn tử sỹ hề, ai niệm mặc
Khá buồn nước cũ nay tang thương
110. Qua đây hành nhân tình ẩn trắc.
C2/2:
Chiến sỹ xưa nay về, mấy ai?
Ban Siêu báo tiếp bạc chòm mai
Hình dung chàng sống nơi biên ngoại
Một yên ngọc, một kiếm dài
115. Heo may cỏ dại
Ài núi trắng đầy
Đầu ngựa tên réo
117bis. (Mặt thành giáo bay)
Công danh nghìn cay đắng
Chưa nhàn, khổ dài dài !

C3:

120. Nhàn hay khổ ? ai ngó ngang !
Ngưỡng cửa, chân mây khéo lỡ làng
Sao đành ngưỡng cửa duyên phần thiếp
Há phải chân mây số mệnh chàng
Số mệnh vẫn tin: gấn bó keo sơn một mối
125. Duyên phần đâu chịu: chia ly mây nước đôi đàng
Thiếp không ước hoá thành chinh phụ
Chàng chẳng mong phong tước bá vương
Sao chịu cảnh người nam kẻ bắc
Phải đành lòng sáng nhớ chiều thương
130. Một kẻ thanh niên, phong lưu tài tử
Một người thiếu nữ, khuê các nỡ nường
Thương thay đôi niên thiếu
Tương tư vụn dậm trường

C4:

C4/1:
Chia cách nhớ vừa mới bữa tê
135. Oanh vàng chưa hót, liễu lê thê
Hỏi chàng: bữa mô về?
Chàng hẹn: cuộc kêu hè
Cuộc đuổi oanh già đi mất hút

Nhánh liễu lú lo yển đã nghe

C4/2:

140. Xưa nhớ cùng chàng tương biệt xong

Mai trắng còn chưa biết gió đông

Hỏi chàng: bữa mô về?

Chàng bảo: hoa đào hồng

Hoa đào làm bạn, gió đông hết

145. Mai già đầu bến, lại phù dung

C4/3:

Hẹn thiếp nơi mô đến?

Bèn hẹn núi Lũng Tây

Nửa ngày hè, không lại

Lá rụng phớt trâm ai

150. Khóc suông chờ đứng sững

Thôn vắng gáy gà ngày

C4/4:

Hẹn thiếp nơi mô đến?

Bèn hẹn cầu Hán Dương

Xế chiều hè, không lại

155. Tà áo gió thổi tung

Khóc suông chờ đứng sững

Sông lạnh triều đêm dâng

C4/5:

Năm trước gửi thơ khuyên nghỉ phép

Năm ni gửi thiệp nỏ về nhanh

160. Tin đến người không đến

Hoa dương héo rụng phủ rêu xanh

Rêu xanh, rêu xanh, lại rêu xanh

Sân nhàn một bước giục trăm tình

C4/6:

Năm trước thơ hồi hò hẹn nơi

165. Năm ni thư đáp báo về chơi

Thư tới người chưa tới

Song the tịch mịch ánh chiều rơi

Chiều rơi, chiều rơi, lại chiều rơi

Ước hẹn mười phen chín bận dời.

C5:

170. Nếu cứ ngày qua đem cộng thử

Sen "hà tiền": ba lần đã nở

Gian nan Tử Tái, mấy năm đóng quân

Khổ cực Hoàng Hoa, ngàn dặm đồn trú

Quân Tử Tái, ai không lão thân

175. Lính Hoàng Hoa, tất có khuê phụ

Cha mẹ già, lòng nữ tạm xa?

Vợ con dại, dạ đành hoài phụ?
Lão mẫu chàng: đầu bạc tựa sương
Hài nhi chàng: tuổi xanh còn bú
180. Mẹ già hèn, ngóng ai
Con trẻ hèn, chờ vú
Nuôi lão mẫu hèn, thiếp làm trai
Dạy hài nhi hèn, thiếp làm bố
Nuôi già dạy trẻ, một thân ni
185. Thương thiếp nhớ chàng, bao bận nớ
Nhớ chàng: năm ngoái hèn, đã qua
Mong chàng: năm ni hèn, gần đủ
Chàng vắng miết, hai năm, ba năm, lại bốn năm
Thiếp ôm sầu, trăm mớ, ngàn mớ, rồi vạn mớ
190. Sao được ở bên chàng
Lòng đau, thiếp bày tỏ

C6:

C6/1

Thiếp có Hán cung thoa
Từng là ngày cưới tặng làm quà
Nhờ ai gọi quân tử
195. Tô bày lòng thiết tha

C6/2

Thiếp có Tần lâu kính
Xưa vẫn cùng chàng soi hình ảnh
Nhờ ai gọi trượng phu
Thấy thiếp lòng đoan chính

C6/3

200. Thiếp có chiếc nhẫn xinh
Thân thiết trong tay mình
Nhờ ai gọi quân tử
Vật nhỏ ngụ thâm tình

C6/4

Thiếp có trâm ngọc bích
205. Khi trẻ thường đùa nghịch
Nhờ ai gọi trượng phu
Quê người được yêu thích

C7:

C7/1

Năm trước tin thơ thỉnh thoảng đi
Tin thơ đều vắng suốt năm ni
210. Thấy nhận, thư xa mong mãi rứa
Nghe sương, áo rét dệt hoài chi

Heo may, muốn gửi, lữ hồng vắng
 Tuyết mưa góc biển: thấy thương y
 Tuyết cóng y hề, hổ trướng
 215. Mưa buốt y hề, lang vy
 Cóng buốt, khổ cùng cực
 Chân trời: thương quá đi!
 Chữ gấm đề thơ, niêm lại mở
 Tiền vàng gieo quẻ, chắc rồi nghi
 220. Hiên kếp hoàng hôn, người đứng, lẻ loi lắm lúc
 Gối đơn bóng quế, tóc buông, rối tí nhiều khi
 Không hề đuối đấm, mà muội mê như rượu "xỉn"
 Chẳng phải ngu lười, cứ thờ thần tựa tình "si"
 Trâm nghiêng, tóc xoã luôn bù rối
 225. Quần tuột, lưng ong cứ tóp đi
 Sân ngọc, bước muốn xiêu, ngày ảm đạm
 Sáo Tương, buông rồi cuốn, tối đen xì
 Không thức báo, liếc ngọn cây, mong vàng nhật mọc
 Có đèn nghe, bày tâm sự, đợi bóng đêm đi
 230. Đèn nghe chả hiểu gì
 Buồn ơi, ta chào mi !
 C7/2
 Buồn lại buồn hề, không nói ra
 Đèn, ánh chập chờn thêm xót xa
 Eo óc năm canh gà gáy rộn
 235. Phát phơ tám gạch bóng hoè nhoà
 Sầu tựa biển
 Khắc chặm qua
 Ráng đốt nhang, hồn hoa biến trên que khói
 Ráng soi kính, lệ ngọc tuôn trước trâm hoa
 240. Ráng đàn cầm, trục Phượng kinh chùng dưới tay ngọc
 Ráng đàn sắt, tơ Uyên muện đứt trên phím ngà
 Ý ấy xuân phong chuyển núi Yên
 Mượn sức ngàn vàng, giúp hộ ta
 Núi Yên chưa chịu chuyển
 245. Nhớ chàng thăm thăm hề, đường trời xa
 C7/3
 Trời xa đường khó thông
 Nhớ chàng thăm thăm hề ý mộng lung
 Cảnh nào lòng cũng đau thương:
 Lá cây xanh mù sương
 250. Mưa phùn tiếng côn trùng
 Sương chém toang hề, dương liễu
 Mưa cửa gục hề, ngô đồng
 Chim về cây thung
 Móc đong bụi tưng
 255. Giun kêu chân tường

Chùa điếm hồi chuông
 Trăng soi đế mèn gáy
 Gió thổi chuỗi sứ rung
 Trướng lụa rách toang cơn gió lọt
 260. Rèm hoa di động ánh trăng lồng
 Nguyệt xuống trước hoa, nguyệt sáng bạch
 Hoa cười dưới nguyệt, hoa tươi hồng
 Nguyệt hoa, hoa nguyệt hè, ảnh trùng trùng
 Trước hoa dưới nguyệt hè, tim bung xung
 265. Biếng lười đủ thứ nói chung
 Biếng dệt, trực gấm bông, hồ người oanh lượn cặp
 Lười thêu, kim vàng bỏ, mắc cỡ bướm bay cùng
 Biếng tô điếm, suốt ngày không đòi phẩn
 Lười nói năng, cả buổi chỉ vịn song
 270. Vịn song, vịn song lại vịn song
 Chàng xa, tô điếm để ai trông?
 C7/4
 Để ai trông hè, tim bàn hoàn
 Chàng đi xa hè, cách quan san
 Sao cũng kiếp thê lương Chúc Nữ sông Tiêu Hán
 275. Khác chi đời tịch mịch Hằng Nga điện Quảng Hàn
 Sầu chất hè, gói lót
 Muộn đun hè, canh chan
 Muốn lấy rượu tiêu sầu, sầu đậm làm rượu nhạt
 Muốn đem hoa giải muộn, muộn nung khiến hoa tàn
 280. Sầu muộn chỉ khơi sầu muộn thức
 Muộn sầu hoa xuống Cửu Tuyền tan
 Thử sáo quỳnh hè, chẳng ra tiếng
 Âm tranh bạc hè, không nở đàn
 Ai quan xa hè, đường gian khổ
 285. Ruột tượng nặng hè, gạo sạch trơn
 Tiếng cốc, khối tình tuôn sỏi lệ
 Trống canh, chuỗi muộn nát buồng gan
 Tránh sao tiêu tụy hình hài nhũn
 Ly biệt vị chua nhất thế gian
 C7/5
 290. Nhiều vị chua hè, chua lại cay
 Chua cay đích thực chỉ vì ai?
 Vì quân tử hè, đôi sỏi lệ
 Vì trượng phu hè, một thân này
 Thân thiếp chẳng từng thăm chiến sỹ
 295. Lệ em không được ướt khăn vai
 Chỉ có mộng hồn đầu cũng lại
 Tìm chàng đầu bến mỗi đêm dài
 Tìm chàng hè, nẻo Dương Đài
 Sông Tương hè, gặp đêm nay

300. Nhớ những lúc vui mừng gặp gỡ
Toàn chỉ là bên gối mộng say
Thân này hận chẳng sao bằng mộng
Đến Hàm Quan, Lũng Thủy gặp ngay
Mộng đi còn giận: sao kinh động ?
305. Mộng đến lại hờn: vẫn giả bầy !
Chỉ duy tác dạ còn bền bỉ
Vẫn hằng đêm chẳng hở phút giây
Tim chẳng xa nhau, song chữa gặp
Leo núi, thiết xa vẫn ngóng hoài
310. Ngóng chàng mà chỉ thấy
Bèo sông hoa trắng đầy
Cổ Yên choàng áo biếc
Dâu Tần nhuộm mây bay
Áp giếng phía nam sơ sắc thay
315. Ác lặn bãi sông, vạc một bầy
C7/6
Ngóng chàng mà chỉ thấy
Đình trạm lộ ngàn khơi
Rừng Ngô xanh biếc khói
Núi Thục tím mù trời
320. Phía bắc ruộng hoang cây nửa vùi
Mưa phùn gác tía xênh chơi vơi
C7/7
Ngóng chồng mà chỉ thấy
Núi vắng lá rơi đầy
Lượn bay đôi trĩ bạch
325. Lượn múa lũ mai gầy
Mùi mật hướng đông giăng khói mây
Phiêu bạt kêu thương nhận nhớ bầy
C7/8
Ngóng chồng mà chỉ thấy
Sông cong như móc câu
330. Trời xa vài điểm nhạt
Bến thăm một con tàu
Phương tây bãi trống tiếp phi lao
Mờ nhạt bóng người sau bãi dâu
Ngóng tự thiên đầu đến địa đầu
335. Mãi hết lên lầu lại xuống lầu
Mây hồng ngăn trở mắt nhung nhớ
Đâu xứ Ngọc Quan đang đánh nhau
Hận chẳng gậy tiên thâu ngắn đất
Hận không khăn phép biến làm cầu
340. Có tim toan hoá đá
Không lệ để leo lầu
Ngỏ nhìn dương liễu xanh bờ mầu

Tiếc đã cho chồng kiếm vương hầu
Chẳng hay xa cách ngoài nghìn dặm
345. Ý thiếp lòng chàng có giống nhau
Lòng chàng, ý thiếp như có giống
Thiếp chả điều chi oán nữa đâu !

D1:

Lòng thiếp như hoa thường hướng dương
Chỉ sợ lòng chàng như ánh gương
350. Ánh gương xoay mặt không chiếu lại
Hoa nhớ ánh gương, úa thắm thương
Nhìn quanh, hoa úa chẳng cười được
Xoay mặt, ánh gương không chiếu ngược
Hoa úa vì ai, càng lão nhược.
355. Hoa úa, lão hề, rụng đầy tường
Hoa rụng đến nay đã mấy sương
Lan sân hề, đã héo.
Tàn sông hề, lại hương.
Áo choàng dạo viện vắng
360. Mặt ngược ngắm thiên chương
Ngân hà khi mờ, tỏ
Sao Sâm lúc có, không
Chòm mây tan rồi hợp
Cán gáo cụp lại dương
365. Trăng chiếu hề, chân giường.
Gió thổi hề, đầu tường
Mặt ngọc năm dài héo
Trượng phu vẫn tha phương
Nhớ xưa hình với bóng
370. Mà nay Sâm với Thương
Thanh ty ngựa chàng mây còn phủ
Hưởng điệp lang thiếp rêu đã phong

D2:

D2/1

Lang kín gió xuân chùng sắp hết
Đáng thương để lỡ lương thời tiết
375. Lương thời tiết, Diêu vàng Ngụy tím gả đông phong
Lương thời tiết, Chúc nữ Ngưu lang gặp minh nguyệt
Xưa gái mái tây, tóc còn buông
Nay trai thôn đông, duyên đã kết
Đáng thương: uổng sức giữ phòng không
380. Hằng năm lỡ cả lương thời tiết

D2/2

Lương thời tiết tựa thoi đan
Cõi thế: xuân xanh quá dễ tàn
Ngán nhẽ muộn xuân đeo đẳng, hận thu liền tiếp
Hưởng chi vui gặp hiếm hoi, sầu biệt chứa chan
385. Hận thu, sầu biệt cùng hành hạ
Bồ liễu mấy ngày thân nát tan
Than tiếc sương, kêu van hão.
Chỉ sợ đầu nàng Trác bạc, dù uổng lời than
Chỉ sợ tóc chàng Phan trắng, dầu phí lời van
390. Than tiếc mà làm chi?
Hoa non mới đỏ thắm hồng nhan
Kêu van mà làm chi?
Quang âm qua mắt chẳng tuần hoàn
Than mệnh bạc, tiếc tuổi xuân
395. Tơ xanh chốc đã tóc Văn Quân
Gác tía vẫn ghi hôm giáp mặt
Lầu hoa còn nhớ lúc nâng khăn
Hận trời ngoảnh mặt không phò hộ
Đề việc đến nay hoá nghiệt oan
400. Nghiệt oan, oan nghiệt, biết sao toan
Vì thiếp than hề, vì chàng than.

E:

E1:
Chàng thấy chẳng ngoài ruộng đôi uyên ương
Dốc một lòng chẳng chịu rẽ đôi đường
Lại chẳng thấy nóc nhà đôi bạch yến
405. Tới bạc đầu không thôi cùng quyến luyến
"Kiêm" chỉ là chim trời
Sát cánh cùng bay suốt cuộc đời
"Cùng" dẫu chỉ là sâu
Cặp kè tới chết có xa đâu
410. Mẹp lộ còn truyền liểu "liên lý"
Bờ ao vẫn có sen "tịnh đầu"
"Cự hu" hề, cớng "khuyết"
Tơ hồng hề, ôm lau
Nhân loại bày chi xa cách?
415. Thú cầm há sống thế sao?
Xin được làm chim chấp cánh bay lượn
Hoặc liền mạch cây vươn cao
Thà chịu chết, thấy nhau
Chả cầu sống, xa nhau
420. Tuy nhiên chết thấy nhau
Sao bằng sống cạnh nhau
Mong chàng chẳng bạc tóc mai
Thiếp cứ trẻ hoài

Nguyện làm bóng hè, mãi theo ai
425. Chàng hành quân hè, bóng cùng bước
Chàng vinh quang hè, thiếp ao ước.

E2:

E2/1

Nguyện chàng giúp nước lòng như son
Nguyện chàng giúp dân thân như thép
Khi đói đầu Nhục Chi nhai ngon
430. Khi khát máu Thuyền Vu uống đẹp

E2/2

May mắn Kỳ Môn bãi chiến trường
Anh hùng vẫn được Phật Trời thương
Phò hộ anh hùng bách chiến thắng
Tứ mã Quan đông đẹp nhiều như ong
435. Quan bắc, Quan đông thôi lĩnh tiến
Sơn vĩ, sơn đầu gác cung thương
Tượng bưng cờ quạt từ quan ải
Khải hoàn chiến sĩ biệt biên cương
Chiến công hè, khắc núi Yên
440. Đầu giặc hè, dâng Vị Ương

E2/3

Vị Ương cung hè, bá thiên trào
Kéo sông ngân hè, rửa cung đao
Thi nhân san định “Bình Hoài Phú”
Tài tử soạn ca nhập Hán Dao
445. Gác Lăng yên hè, Tần thúc Bảo
Đài Kỳ lân hè, Hoắc phiêu Dao
Mao thư khoán, sủng ân ban thường
Thê tử ấm phong, phúc lộc cao

E3:

E3/1

Buồn rầu hè, bữa nay
450. Đắc ý hè, sau này
Thiếp không ngu muội như Tô phụ
Lạc Dương, chàng hẳn bậc tài trai
Dấu chàng kim ấn chẳng đeo được
Há ngồi canh củi, học gương ai?
455. Xin vì chàng hè, cởi áo giáp
Xin vì chàng hè, nâng chén mây
Vì chàng chải gợn thêm làn tóc
Vì chàng tô hồng lại mặt mày
Khăn thấm lệ xưa hè, ngó nhật

460. Thơ nồng tình cũ hê, nghe bày
E3/2

Thơ tình buồn hê, lời chuyển qua
Chuyện cũ chuyện nay hê, rượu khê khà
Rượu vui hê, nhẹ rót
Tình đầy hê, khê ca

465. Rượu Vị Thành hê, không rót ra
Bài Tử Lưu hê, chẳng vịnh hoạ
Nguyện rót cữu uẩn hê, cùng ngâm nga
Cùng chàng dệt lại hê, giấc mơ hoa
Vai sánh bên nhau vui tới già

470. Đèn bù công khó ngày xa cách
Kháng khí giữ gìn, buổi thái hoà
E3/3

Xếp giáo, hoà bình cầu cho cõi thế
Được vậy từ nay thôi nhỏ lệ
Ước hẹn tương phùng nhấn chút này:
475. "Than ôi, hào kiệt phải như thế!"